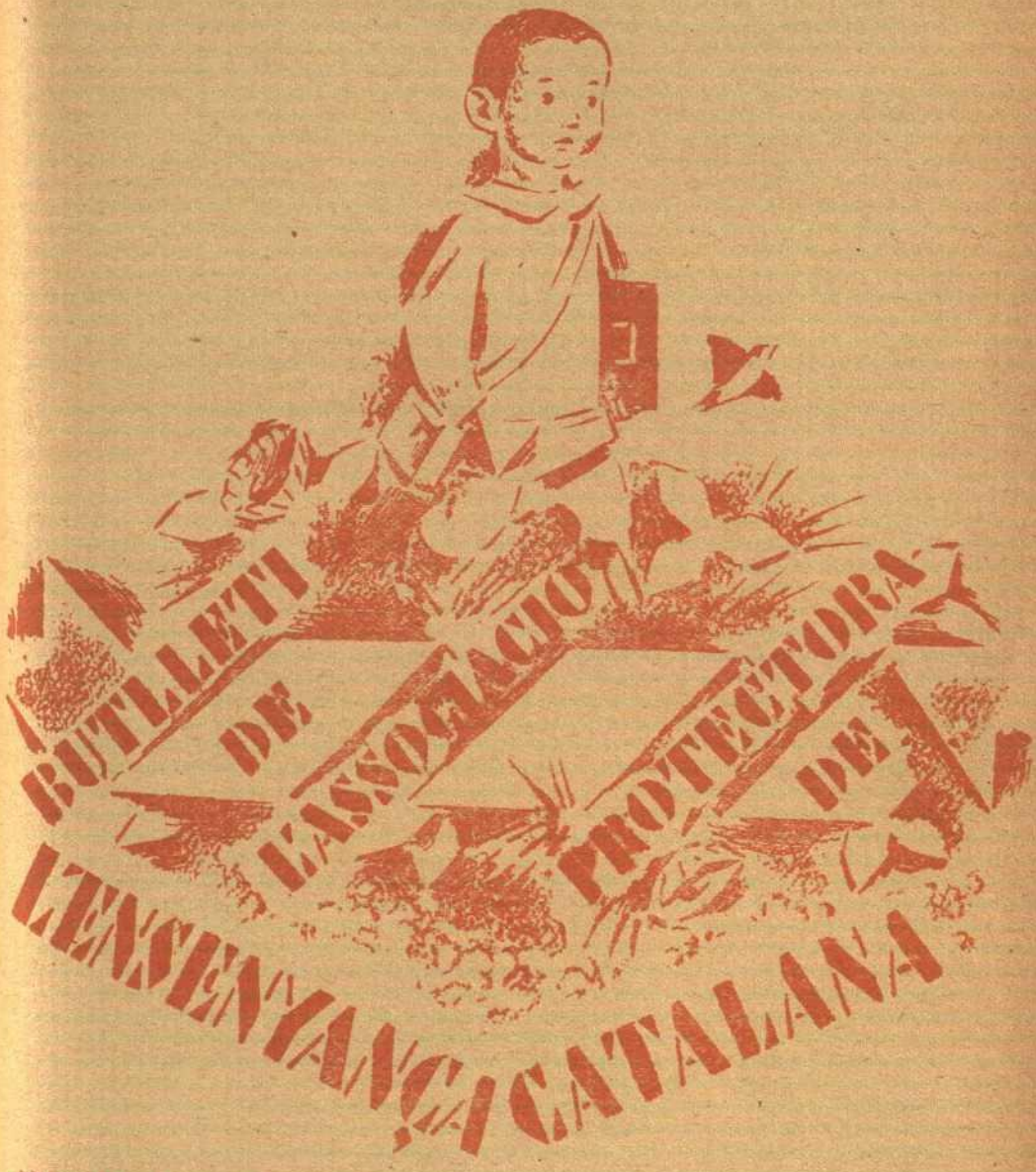

ANY XIII - SEGONA EPOCA

N.º 45 - NOVEMBRE 1935

Anoteu
per a les vostres
compres de llibres

LLIBRERIA EN PATUFET
Cardenal Cassanyes, 4

Especialitat
en llibres catalans per
a infants i joventut

GRAVATS TIPOGRÀFICS
BADAL i CAMTAS s/c
Paris, 201
BARCELONA

CALLICIDA
KAMNOL
Curació ràpida i segura
d'ulls de poll i durícies
0'50 ptes. tub
Laboratoris Morató - Barcelona

Molfort's
Mitjons famosos
en tot el món

Any XIII Novembre 1935 Núm. 45

BUTLLETI DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA

Domicili social: Arcs, 1, pral. - Barcelona - Telèfon 18862

S U M A R I

	Pàgs.		Pàgs.
La nostra actitud.	109	VIII Concurs de Lectura i Escriptura Catalana	121
El valencià a les escoles	111	Activitats de les Delegades . . .	123
Llengua natural i llengua artificial	116	Noves.	125
Francesc Martorell	120		

La nostra actitud

La nostra Associació ha rebut de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya una lletra, en la qual es demana que la Protectora col·labori en una Campanya Pro Universitat. El Consell Directiu acordà trametre la resposta que reproduim a continuació.

«Barcelona, 12 de novembre del 1935. — Senyor Eduard Ferrer, President de la Federació Nacional d'Estudiants de Catalunya: Present.

Molt apreciable senyor nostre: A la seva amable carta del dia 31 del mes passat, ens plau correspondre-hi, d'acord amb el Consell Directiu, indicant que aqueixa Federació trobarà sempre un lleial i decidit concurs per a tota campanya encamina-

da a vulgaritzar i fortificar el concepte que l'ensenyança en el nostre país ha d'ésser funció exclusivament característica del Govern Català, tant la primària com la secundària, la universitària i la tècnica industrial i d'arts i oficis. Naturalment, ha d'ésser genuïnament catalana, sense exclusivismes nocius i amb tots els respectes i consideracions deguts a les minories forasteres que resideixen al país. De més a més, cal que tinguin validesa oficial tots els títols assolits en els centres docents de Catalunya, en iguals condicions que els de l'Estat.

Tota solució que no sigui a base d'aquesta integritat, mereixerà les simpaties de la «Protectora», tant com més s'hi aproximi, però de cap manera podrà estimar-la, defensar-la, ni menys reclamar-la com a solució del problema, sense mostrar indicis de renunciament a la realització d'un ideal que és la suprema raó de la seva existència. Altrament, tingueu la seguretat que la «Protectora» tindrà un goig especialíssim a veure els escolars de la nostra terra orientats en el sentit d'una pura i sencera catalanitat. — Resta el vostre servent afectíssim, *Manuel Folguera i Duran* (signat).»

Aquesta lletra és la més clara, assenyada i enèrgica exposició de l'ideari que anima la nostra Associació. Tot el nostre historial, tota la nostra activitat, té per finalitat assolir la satisfacció d'aquests ideals.

En aquests moments de confusió, quan moltes coses desvien l'atenció que ens ha de merèixer l'ensenyament i els problemes que planteja, cal que tothom i més els estudiants, es fixin en els nostres ideals, sense atendre els quals és molt difícil, per no dir impossible, la solució del problema.

El valencià a les escoles

(Acabament)

Heus ací un exemple: la llengua romanxa.

Dins la Confederació Helvètica hi ha quatre idiomes: el francès, l'alemany, l'italià i el retoromà o llengua romanxa, que és un idioma gairebé desconegut del gran públic i que és parlat escassament per 40,000 suïssos. Aquesta llengua novollatina, que fonèticament s'assembla moltíssim a la nostra llengua, és parlada al cantó més oriental de Suïssa: els grisons, i encara parcialment, o sia en les valls superiors del Rin i de l'In, afluent del Danubi.

No hi ha dubte que a l'època en la què el baix llatí donà naixença a les llengües romanes actuals, l'àrea lingüística del romanx era més gran que no avui. Quan les fronteres lingüístiques del romanx es fan més petites per la pressió alemanya, l'ensenyament a les escoles de l'Oberland grisó, és a dir, a la terra alta, es fa encara exclusivament en romanx. Sols en els graus superiors hom aprèn l'alemany. A les altres regions romanxes l'alemany s'ensenya ja als infants de vuit a deu anys.

El començament d'aquest segle assenyala l'inici de l'oposició conscient contra la invasió de l'alemany. Hom veu aparèixer excellents manuals escolars en romanx. També hom l'usa a les corporacions públiques, en la premsa i en la literatura. Els esforços tendeixen no sols a resistir la pressió germànica, sinó també, a l'Engadina, les infiltracions italianes, més perilloses per ésser més semblants.

Per a la defensa, estudi i difusió del romanx hi ha constituïda la «Lia Rumantscha». I el govern federal, lluny de combatre els esforços de la «Lia Rumantscha», els encoratja en tots

temps. La crida dels fadrins a files és feta en llengua romanxa. Els noms de les poblacions a les estacions i carreteres són també romanxes, i totes les comunicacions, escrits, avisos, etc., que depenen de Berna, són també en llengua autòctona. I cal tenir present no sols el nombre exigu d'habitants de llengua romanxa, sinó que en gran majoria són llauradors i muntanyencs, ja que la població més gran totalment romanxa té escassament 4,000 habitants.

I ara el Govern Federal subvenciona les institucions culturals romanxes perquè puguin treballar en el desenvolupament de les seves tasques en pro de la llengua romanxa. I tots els ciutadans suïssos, germànics o llatins, no sols veuen amb simpatia aquestes disposicions del Govern Federal, sinó que estan orgullosos de posseir una llengua que qualifiquen, també, de nacional.

I si ens fixem amb el País de Galles veurem com no és l'anglès l'idioma primer en gairebé tots els districtes on la gallesa és la llengua corrent. Fins a vuit o nou anys l'única llengua d'ensenyament és el gallès. Després dels nou anys s'estudia l'anglès d'una manera intensa, però pedagògica, i quan els alumnes deixen l'escola, als catorze anys, parlen i escriuen les dues llengües. A les escoles secundàries del País de Galles, a la Universitat i a les Escoles Normals i als Collegis universitaris, figuren en el programa cursos de gallès.

La Gran Bretanya, com Suïssa, ha resolt a la seva manera el problema que tenia plantejat a les portes mateix de Londres. Ha concedit als gallesos, ciutadans britànics, el que ens és negat als valencians, no dic ja els castellans, sinó quatre valencians que volen passar per enterats i per europeus i civilitzats.

Com hem vist abans, a les escoles suïsses de l'Oberland grisó, l'ensenyament és monolingüe i a base de la llengua materna de l'infant. I ha d'ésser monolingüe perquè en introduir una segona llengua en la vida de l'infant es produeixen interferències de gravíssims resultats intellectuals. Fins fa pocs anys a-

quests resultats no havien estat mesurats i encara sembla que ho estan poc segons es desprèn de l'enquesta del doctor Decroly i de l'afirmació de Nicolau Braunshausen: «Per a saber quina és la influència que exerceix el bilingüisme sobre el desenvolupament de les facultats lingüístiques, sobre el desenvolupament de la intel·ligència en general i sobre la formació del caràcter, és necessari continuar les experiències iniciades per Saer, Smith i Hughes».

Si bé els problemes del bilingüisme no s'han estudiat a fons, cal acudir, però, als experiments del mestre gal·lès David John Saer, que és el qui més seriosament s'ha preocupat i més profundament ha experimentat en un país que, per més d'un aspecte, s'assembla prou al nostre. Saer, després de la seva interessantíssima enquesta «Sobre els efectes del bilingüisme en la intel·ligència dels infants», que és fins ara el punt de referència més fort que tenim, constata una superioritat molt clara dels infants monoglots per damunt dels bilingües i afirma rotundament: «Cap factor, com no sia el de la llengua, no pot causar aquesta diferència de nivell intel·lectual». La major o menor riquesa de llenguatge posseït és una determinant del nivell intel·lectual i. com diu Bertran Russell, «la riquesa o la pobresa del llenguatge d'un individu depèn del major o menor èxit amb què s'ha portat a terme la difícil tasca de l'adquisició de la llengua materna».

Els problemes del bilingüisme preocupen als psicòlegs i és ben sabut que la Conferència internacional de Luxemburg fou provocada per Saer i en el seu report es troba que «des del punt de vista lingüístic em sembla, diu, que la unitat d'estímul en matèria de llengua és factor molt important del desenvolupament i del benestar mental de l'infant. És difícil, segueix, d'imaginar alguna cosa més pertorbadora per a l'infant que el descobriment que no pot comunicar-se amb totes les persones que el rodegen en la mateixa llengua».

I què direm si una d'aquestes persones és el mestre i si els llibres són un element de pertorbació com ocorre a les nostres escoles? En l'enquesta citada, Saer conclou: «La confusió mental es produeix en els infants bilingües més que en els monoglots, encara en els districtes urbans».

Izach Epstein, en el seu llibre *La pensée et la poliglossie*, diu: «Donat que una sola llengua és plenament suficient al desplegament intellectual i moral de l'individu, l'estudi de les llengües estranyes s'ha de considerar, des del punt de vista racional i educatiu, com una pèrdua molt greu de temps i d'energia». I, encara afirma en rodó: «El poliglotisme és una plaga social».

És curiós d'assenyalar que ara fa cent anys, un poeta, Carles Aribau, l'autor de l'*Oda a la Pàtria*, que inicià el renaixement de la nostra literatura, intuí clarament això que els psicòlegs ens afirmen avui. Diu Aribau molt justament en *Art i Política*, volum format per una tria d'assaigs interessantíssims: «Una cosa és posar-se en estat d'entendre una llengua, de traduir-la, i de conèixer totes les seves belleses, i una altra cosa és arribar a parlar-la. Qui vulgui posseir les llengües mortes, i fins qui vulgui reduir-se a la lectura i al coneixement dels autors de les llengües vives, en té prou d'assolir la primera d'aquelles dues coses, i, no aspirant a més, es pot estalviar molt de treball».

Naturalment que si l'escola primària no té per missió l'ensenyament de llengües, ans la més alta, per damunt de tot, la d'educar infants, a aquest, mentre serà infant li bastarà d'entendre la segona llengua i els seus processos psicològics no seran malmenats per ordinacions extrapedagògiques.

Això, en termes científics, és nomenat poliglotisme impressiu. El poliglotisme impressiu el posseeix aquell individu que entén algunes llengües, que llegeix i escriu algunes llengües. I parlar un sol idioma és això que anomenem monoglotisme expressiu.

Cal que l'infant sigui monoglota expressiu, que sigui com un arc d'una sola corda; si nosaltres volem que sigui com un arc de dues cordes, totes dues cordes seran fluixes; ço és, tot infant que ha d'expressar-se en dues llengües, no s'expressarà bé en cap de les dues.

I per què? Perquè el llenguatge és funció del sistema nerviós i involucrar dos o més idiomes en un cervell no format completament per a aquesta funció és en perjudici d'aquest normal funcionament, el qual, en trobar-se interferit, produeix una disminució de funció útil, ço que diem manifestació de la intel·ligència verbal.

Nosaltres com a mestres i fundant-nos en raons pedagògiques fonamentades en els estudis psicològics, no podem defensar per a les escoles del nostre País més ensenyament que el fet en la llengua materna del xic que va a l'escola. Tota altra solució la rebutgem per antipedagògica. Tota altra solució la sofrirem, però no l'acceptarem sinó amb el fàstic que produeix tot absurd imposat a la força.

CARLES SALVADOR

(De «La República de les Lletres», de València)

Llengua natural i llengua artificial

La llengua no és res que tingui vida pròpia. No és com un animal ni com una planta. El secret de la vida d'un idioma està en l'ús que hom en fa. Tan bon punt ha deixat d'ésser parlada, una llengua és morta. Per això tots diem que el llatí és una llengua morta: perquè no és parlada enlloc.

La llengua és un sistema de reflexos, és com una respiració. La seva funció no implica consciència. Podem fer gràfics, signes, sistemes de signes que ens serveixin per descriure la respiració, i les posicions i moviments dels òrgans de la respiració. Però la respiració només existeix si algú respira. Doncs, malgrat l'alfabet, i els mots i les frases i els refranys i els diccionaris, i gramàtiques, i totes les obres escrites, i tots els discursos pronunciats en una llengua, aquesta no viu més que en tant que hom en fa servitud; i en moren fins i tot les branques que l'ús va produir i que després ha abandonades. Així, la branca jurídica del català es troba en gran part morta, perquè la vida jurídica a Catalunya s'ha fet en els darrers temps gairebé exclusivament en castellà. Però la branca lírica és magnífica i esponerosa perquè Verdaguer, Maragall, Guimerà, Bofill i Mates, Carner, Lòpez-Picó, Gassol, Esclasans, etc., l'han animada o vitalitzada. Ara creix i és magnífica la prosa periodística i la literària i la didàctica, perquè han sorgit periodistes, i novellistes, i assagistes, i científics que hi aboquen l'ànima. Tots els estudis gramaticals i filològics, i històrics *sobre* la llengua catalana, no la traurien del sepulcre ni de l'anèmia ni de paràlisis parcials. Únicament la paraula *en* català, pot animar el català.

Resumint, doncs, l'idioma és funció o és mort. L'amor és sen-

tit o no és res. L'idioma que no és emprat és com l'amor que no és sentit. El diccionari és com el cor. La gramàtica, com la sang. Els discursos i els llibres són com els fills; són resultats de l'idioma, resultats de l'amor. Però l'idioma i l'amor que els han produïts són morts quan han deixat d'ésser funció.

*

Cal haver aclarit i recordat ben bé el concepte essencial o biològic lingüístic, perquè esdevingui clara la noció, o distinció teòrica o científica entre llengua natural i llengua artificial.

L'idioma natural és l'àrab de la Julieta oriental de Josep Carner: «Julieta parla l'àrab amb vehemència i volubilitat». La llengua artificial és el francès de la mateixa Julieta, que el parla «amb una mena de recerca i mesura».

En parlar d'*artificial,* hom sol pensar en l'esperanto o en el volapük. I bé: per arbitrari que sigui un llenguatge, mímic o fonètic, ideogràfic o gramatical, pobre o ric, pot ésser natural o artificial, sota el punt de vista psicològic, i podrà viure i créixer o esllanguir-se i morir.

Originàriament, no hi ha més que un llenguatge fonètic natural: l'onomatopeia, i tot el que se n'ha derivat inconscientment per esforç d'expressar i d'aclarir, tot el que ha nascut amb la noció, amb la idea, amb la impressió.

Psicològicament, no hi ha més llenguatge natural que el productor inconscient de la noció o la imatge o el que és produït inconscientment per la noció o imatge. És a dir, és natural solament el llenguatge espontani. Per a un català víctima de l'anticultura i de l'antipedagogia a què ha estat sotmès per l'escola política contra la llar autòctona, és tan natural el mot *vespa* com el mot *zàngano*: perquè a la llar ha après inconscientment, ha associat naturalment, el mot «vespa» amb l'insecte així sentit anomenar abans d'anar a l'escola; i, en els llibres, ha vist per primer cop el «zàngano». La presència d'una vespa li evoca el

mot «vespa» ; l'audició del mot «vespa» li evoca l'insecte vespa. Però la idea del mascle de les abelles li evoca el mot «zàngano», i no pas «abellot», si no l'ha sentit mai amb aquesta relació. Després aprendrà, aquest pobre català, que la vespa, en castellà, es diu «avispa», i que «zángano», en català, és «abellot». I ho haurà de recordar, ho haurà de saber *per esforç de memòria*. Aquests mots, expressions, llenguatge, que hom aprèn com a *segona* parla, que hom sap que ha de *recordar* i *voldrà retenir* a la *memòria*, això és el llenguatge artificial, que cau *fora* del sistema de reflexos tan naturals com la respiració, que esdevenen els mots i expressions associats inconscientment amb la vida, que hom forma pensant i sentint espontàniament, i que, tot sentint-los o llegint-los, t'ensenyen de pensar i sentir, com la mare, posant el mugró a la boca del nadó, l'ensenya de mamar o d'alletar-se. Jo recordo que per a mi, quan era petit, una cosa era l'«abegot» o «abellot» i, una altra, el «zángano». Jo havia sentit moltes vegades en família i en societat, que tal o tal persona o personeta no callava mai, que era un «abegot». I a estudi, els mestres i els llibres, m'havien explicat en castellà el que feia o representava el «zángano» en la cria de les abelles. I ni sabia que l'«abellot» fos el mascle de les abelles ni que el «zángano» no parés mai de garlar, de rondinar o de botzinar com manta persona. I no fa pas gaire temps, un senyor típic de l'home que vol ésser culte a base del règim pedagògic oficial d'Espanya a Catalunya, s'indignava que un herbolari fes malbé el castellà anunciant-se «herbolario». I un altre em volia convèncer que una cosa era l'«estalvi» i una altra cosa era l'«ahorro» : a casa, ell i la seva família, «estalviaven» privant-se de complaences i capricis ; i quan havien arreconat algun diner, duien «ahorros» a la Caixa d'«Ahorros». I d'altres volen explicar la diferència en català entre «la» calor i «el» calor. Etcètera.

Per a un anglès normal, són artificials totes les llengües es-

trangeres que ell hagi après o pugui aprendre. Per a tothom, és artificial tot llenguatge que hom aprengui al costat del propi. Per a un castellà, és més natural «fútbol» que «balompié», perquè aprèn el primer naturalment, i, l'altre, amb consciència d'esmena. Per al català normal ha d'ésser tan artificial la llengua castellana com l'esperanto o el francès. De llengües naturals només n'hi ha una, la primera, la inconscient, l'espontània de cadascú, Per això tenen tanta de raó simplista i anticultural els pobres catalans que diuen adés que una dona es «grassa» adés que la «grassa» és per a «engrassar» les màquines. I fan confusions i diferenciacions estranyes entre «greix» i «grassa»; i després es perden entre «gras», «greixós», «untat», «engreixat», etc., i hi ha qui ja no sap on comença «*la*» *llum* i acaba «*el*» *llum*, per interferència diària dels mots castellans «*la*» *luz* i «*la*» *lámpara*; ni on acaba «*el*» *full* i comença «*la*» *fulla* per confusió amb «*la*» *hoja*. I veieu impresos en castellà on llegiu «hilatura», «fóleo», etc., perquè els respectius «filatura», «folio», correctes en castellà, semblen massa catalans. I en arribar ací, ja tot és artificial, i indecent. I malauradament hi ha una zona lexical, fonètica, ortogràfica, sintàctica i semàntica ben extensa, que de terres catalanes passa a terres castellanes. I el respecte que es mereixen les dues llengües reclama remei urgent.

DELFÍ DALMAU

(Acabarà)

Francesc Martorell

Aquest home inquiet i aplomat, actiu i retingut, apassionat i assenyat, afectuós i escairat, que de molts anys omplia un lloc de treball a l'Institut d'Estudis Catalans, que portava una de les càtedres dels Estudis Universitaris Catalans, que tenia un lloc insubstituïble al Consell de Cultura de la Generalitat, també havia vingut a l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana. No podia fallar ni per ell ni per l'Associació. Els havien de compenetrar fatalment raons secretes d'afinitat. Un home tant de la terra com en Martorell, havia de congeniar amb una institució tant de la terra com la nostra Associació, en forma que si nosaltres haguéssim d'assenyalar una persona que encarnés la manera d'ésser de la nostra cultura i de la nostra pedagogia, potser no sabríem trobar-ne cap altra de tant escaiguda com la de l'amic que acaba de finar, així com dintre la seva modèstia potser cap altra organització no representaria per nosaltres el sentit autèntic de les reivindicacions pedagògiques racials com la nostra Associació. Per això en Martorell es trobava i actuava en l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana com en el seu element.

La cultura havia donat a en Martorell una fórmula d'equilibri, en la qual la passió era governada, el dogmatisme, afinat i tot el joc de forces contradictòries que solen acompanyar el viure enterament superat i precisat en la trajectòria d'una conducta equànim que ni les adversitats ni cap mena d'afalag no alteraven mai. Hem dit, la cultura havia donat i hauríem hagut de dir, la cultura havia refermat, puix aquesta fórmula d'equilibri que ell evidentment cultivava, no estava en contradicció amb la fórmula de saba racial a la qual ell era fidel com nin-

gú. Era la fórmula catalana clàssica no pertorbada per influències extranyes i avalorada per una formació assaonada i noble.

El que fa estrany, doncs, es que en Martorell hagi mort. Tan sa, amb tanta salut moral, tan ben posat entre els seus, tan complert, tan autènticament representatiu, sembla que no pugui haver mort. Nosaltres mateixos quan ho considerem, no ho acabem de creure, perquè ens sentim, perquè ens trobem encara, i ell era gairebé carn de la nostra carn.

ALEXANDRE GALÍ

VIII Concurs de Lectura i Escriptura Catalana organitzat per l'Orfeó Martinenc

Ens plau de reproduir el cartell d'aquest concurs, d'organització modèlica, exemple de continuïtat:

PER ALS SOCIS D'ENTITATS MARTINENQUES

I. Flor Natural i 25 ptes. al que millor llegeixi una poesia de la seva elecció i un treball, en prosa o vers, a primera vista, que li assenyalarà el Jurat.

II. 25 ptes. al que millor llegeixi la poesia «La Campana de Sant Honorat», de Josep Mª de Sagarra.

III. 25 ptes. al que millor llegeixi la poesia «Faune mutilat...», de Joan Alcover.

IV. 25 ptes. al que millor escrigui un dictat gramatical breu, a gust del Jurat.

V. 25 ptes. a la millor composició escrita, tractant algun dels aspectes suburbials de Sant Martí.

Per a les senyoretes, majors de 15 anys, domiciliades en el terme de l'antic poble de Sant Martí

VI. Premi d'Honor i 25 ptes. a la senyoreta que millor llegeixi a primera vista, una poesia que li designarà el Jurat.

VII. 25 ptes. a la que millor llegeixi la poesia «Cançó incerta», de Josep Carner.

VIII. 25 ptes. a la senyoreta que millor reïxi en la prova d'un dictat gramatical.

I. 25 ptes. a la millor composició escrita sobre el tema «Com embellirien la barriada de Sant Martí».

Per als nens i nenes, menors de 15 anys, habitants a la barriada

X. Premi d'Honor i 25 ptes. al nen o nena que millor llegeixi a primera vista una poesia o una prosa, que li assenyalarà el Jurat en el moment de la prova.

XI. 15 ptes. al nen o nena que millor llegeixi la poesia «Els pollets», de Maria Antònia Salvà.

XII. 15 ptes. al nen o nena que millor escrigui un dictat gramatical.

XIII. 15 ptes. al nen o nena que després d'haver escoltat la lectura d'una rondalla, millor l'expliqui davant el Jurat.

XIV. 15 ptes. al nen o nena, que davant el Jurat i per escrit, millor descrigui la portalada de Sant Martí Vell.

XV. 15 ptes. al nen o nena que millor llegeixi la poesia «La bandera», d'Angel Guimerà.

ACTIVITATS DE LES DELEGADES

Delegada de Badalona

Desitjosa de contribuir a mesura de les seves possibilitats a l'expansió de la cultura del nostre poble, aquesta Comissió Delegada ha pres la iniciativa de portar a terme una sèrie d'actes i cursets que no dubta seran ben rebuts per tots els badalonins conscients de llur responsabilitat en el moment en que és precís l'esforç i la col·laboració de tots, per a demostrar arreu que les aspiracions de Catalunya, en l'hora present, són fonamentades tant per la seva història com per la seva aptitud.

El primer acte que ha organitzat és un curset de Geografia de Catalunya a càrrec del professor Gonçal de Reparaz (fill), que es desenvoluparà d'acord amb el següent ordre:

Geografia Històrica i Història de la Geografia de Catalunya. Sis lliçons.

Formació del Comtat Català. — Traçat de les fronteres a les diverses èpoques. — El reialme català-aragonès i la seva expansió geogràfica. — Cartografia i ciències geogràfiques a la Catalunya medieval.

Les terres catalanes i l'home. Sis lliçons.

Les regions naturals de Catalunya. — Les muntanyes. — Els rius. — L'home i la seva distribució. — Les ciutats. — Barcelona.

Economia Catalana. Sis lliçons.

L'agricultura. — La ramaderia. — Les forces motrius: llur producció i transmissió. — Les indústries: llur distribució geogràfica. — La pesca. — Les comunicacions i els ports.

Tant per la matèria com per la persona a la qual s'ha confiat la tasca, creiem que aquest primer acte satisfarà als més exigents i assolirà l'aceptació i l'èxit que per la seva finalitat es mereix i que serà l'esperó que ens farà organitzar-ne d'altres que abastin totes les qüestions que en l'ordre cultural interessin al nostre poble.

El curset, que constarà de divuit lliçons, començarà el dimarts dia 12 del corrent i continuarà tots els dimarts i divendres de dos quarts de deu a dos quarts d'onze de la nit.

Per tal d'ajudar a les despeses d'organització hem assenyalat les següents reduïdes quotes d'inscripció: socis de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, 2 pessetes; no socis, 5 pessetes.

Per a inscriure's cal adreçar-se a la Secretaria de la Comissió Delegada (Escola Catalana, Sant Anastasi, 56) tots els dies feiners de 9 a 12 i de 3 a 9 i el diumenge de 10 a 1.

Altres Delegades

El Consell Directiu, vist que el nombre de socis de la vila de Santa Eugènia de Ter passava després dels que darrerament ha estat aprovats del nombre necessari que els estatuts indiquen per a la constitució de les comissions delegades, acordà delegar el soci senyor Guillem Vinyes i Escuder, principal presentador, perquè faci les gestions necessàries per a constituir la d'aquella localitat.

———

Secundant els treballs que alguns elements de la nostra Associació realitzen a Tarragona per a fundar una escola catalana, la Comissió Delegada d'aquella ciutat ha organitzat una conferència per al diumenge dia 10, a càrrec de l'Assessor Tècnic de la «Protectora» senyor Josep Parunella sobre el tema «Per l'escola catalana».

———

Amb notable èxit ha començat a Puig-Reig el curset de Teoria de Filats que ha organitzat la nostra Comissió Delegada a càrrec del senyor F. Grau i Ros, ex-Professor de l'Escola Industrial de Barcelona.

———

El Consell ha concedit a la Comissió Delegada de Reus un lot de llibres per a premiar tots els alumnes inscrits al Concurs escolar d'enguany.

———

En la Secció de Socis ingressats donem compte del nombre important de socis nous que la Comissió Delegada de Buenos Aires ha presentat al Consell Directiu per a la seva aprovació.

———

Una altra antiga delegada de la nostra Associació en terres americanes que reprèn la seva actuació. La de Montevideo (Uruguay). El Consell Directiu ha rebut una entusiasta lletra de la Junta de govern que ha resultat elegida, comunicant la seva reorganització i els alts sentiments patriòtics que els animen.

NOVES

Consell Directiu del dia 8 de novembre del 1935

Collectius honoraris. — Ajuntament de Santa Eugènia de Ter.

Collectius. — Associació de Funcionaris de la Generalitat de Catalunya, de *Barcelona*.

Foment de la Sardana, de *Badalona*.

Orfeó Reusenc, de *Reus*.

Centre d'Unió Republicana, de Santa *Eugènia de Ter*.

Caixa d'Estalvis, de *Terrassa*.

Individuals. — Lluís Alsina, Isabelí Arcas, Josep Artigues, Josep Ausió, Adelard Bisbal, Josep Buisan, Miquel Carim, Lluís M.ª Casany, Salvador Castellà, Gaietà Cornet, Martí Coromines, Joan M. Dapuente, Jaume Derch, Josep M.ª Durany, Joan Escudé, Consol Estebe, Ricard Farran, Gabriel Feliu, Maria Folc, Maria Gironès, Ernest Gispert, Dr. Francesc Jané, Jaume Llambí, Antònia Llorach, Raimond Mas, Francesc Miralbés, Josep Moreno, Albert Oriol, Pau Palahí, Isabel Pérez, Magí Pons, Joaquim Puig, Andreu Pujol, Brú Romeu, Manuel Royo, Genís Santiago, Salvador Savall, Joaquim Sevilla, Carles Velat, Josep Vilà, Josep Cabré, Felip Abril, Martina Aragay, Remei Clusa, Joan Guardiola, Miquel Ojeda, de *Barcelona*.

Josep Arimont, Domènec Boix, Pia Bordas, Angel Cairó, Antonieta Cardona, Manuel Carsereny, J. P. Giralt, Vicenç Serra, Mercè Vilaplana, Josep Xifré, de *Badalona*.

Jaume Riera, Ramon Rossinyol, de *Balsareny*.

Tomàs Baró, Pere Bonet, Pere Cases, Alvar Constanceu, Joaquim Pardo, Francesc Vilahú, de *Caldes d'Estrac*.

Salvador Bonvehí, de *La Bauma*.

Josep Marcó, de *Mataró*.

Juli Cubells, de *Molà*.

Josep Germà, Pere Monistrol, Montserrat Ribera, Maria Vinyes, de *Sabadell*.

Francesc Aloy, Josep Garriga, Antoni Guilà, Joan Morenza, Jaume Ribera, Ramon Vers, de *Súria*.

Ricard Anguela, Josep Bargalló, Francesc Bové, Vicenç Calatayud, Ignasi Cornadó, Domènec Creus, Fermí Fernàndez, Ricard Forés, Isidor Guerrero, Francesca Lacomba, Maria Teresa Mas, Martí Melic, Josep Mestres, Joaquim Moya, Alfred Oller, Francesc Pons, Josep Prats, Ramon Ribas, Joan Rion, Salvador Romeu, Josep Sales, Antoni Vicens, Francesc Virgili, de *Tarragona*.

Francesc Arguimbau, Alfred Arjó, Josep Aymerich, Agustí Balaguer, Joan Bertran, Miquel Bigorra, Rafael Bofill, Joan Canadell, Dr. Ramon Carné, Lleó Colom, Josep Cotonat, Lluís Dalmau, Doctor Ramon Escarrà, Agustí Fabré, Agustí P. Fabré, Joan Ferrer, A. Feliu-Badaló, Pere Ginesta, Paulí Oliva, Tomàs Sans, Remigi Sirvent, Joan Torner, Carles Zwerina, Francesc Parellada, Joan Masdeu, Joan Deulofeu, Agustí Vicent, Sara Planas de Llorenç, Andreu Sabaté (fill), Antoni Junyent, Josep Antoni, Francesc Constantí, Joan Lleonart, Vicenç M. Hostench, Joaquim Serra, Carles Pallarols, Roc Sala, de *República Argentina (Buenos-Aires)*.

Baldomer Cunillé, de *Banfield*.

Vicenç Fiol, de *La Plata*.

Salvador Xargay, de *Castelar*.

Josep Cullaré, Jacint Puget, de *Río Grande*.

Joaquim Faura, de *San Martín*.

Angel Carbó, de *Ramos Mejía*.

Amorosa Brunet, de *Bahia Blanca*.

COMISSIÓ TÈCNICA

Els senyors Artur Martorell i Enric Bagué, d'aquesta Comissió, han lliurat les noves normes que se seguiran per als concurs de Lectura i Escriptura i d'Història de Catalunya que organitzen les nostres delegacions.

COMISSIÓ EDITORIAL

D'acord amb la Comissió Editorial el President de la «Protectora» ha encarregat al conegut escriptor senyor Carles Soldevila la redacció de la Biografia del patrici Eusebi Güell i Bacigalupi, per a la sèrie de Biografies de catalans eminents que publica la nostra As-

sociació, destinades a vulgaritzar entre les joventuts escolars les figures més alliçonadores de la vida catalana.

COMISSIÓ D'HIGIENE ESCOLAR

Sota la direcció del President d'aquesta Comissió D. Pere Babot ha començat a les escoles la confecció del fitxer antropomètric per a la revisió mèdica d'enguany.

COMISSIÓ DE FOMENT

Aquesta Comissió prossegueix la campanya per ràdio iniciada amb la cooperació de «Ràdio Barcelona». Darrerament han parlat sobre diferents aspectes de la nostra Associació la senyoreta Maria Teresa Vernet i els senyors Joan Bta. Roca i Caball, i E. Granier Barrera.

Darrerament ha acordat intensificar la propaganda en les poblacions catalanes compreses en els censos de 1,000 a 3,000 habitants, i refer l'antic Comitè de catalanització.

ESTUDIS UNIVERSITARIS CATALANS

Amb la cooperació econòmica de la nostra Associació han estat organitzats els cursos corresponents als Estudis Universitaris Catalans d'enguany, els quals comprenen el següent programa:

Literatura Catalana:

Introducció a la Història de la Literatura Catalana.

Les cròniques generals a Catalunya en els segles XIV *i* XV, professor senyor Jordi Rubió i Balaguer.

Història de Catalunya, prof. senyor Francesc Martorell.

Història de l'Art català, prof. senyor Francesc Martorell.

Geografia de Catalunya:

Geografia econòmica de Catalunya, i *Estudis monogràfics catalans,* prof. senyor Pau Vila.

UN OFERIMENT

Hem rebut un atent ofici de l'Associació de Funcionaris de la Generalitat de Catalunya, en el qual ofereix als socis de la nostra Asso-

ciació el restaurant cooperatiu que té establert al seu local social, Portaferrissa, 13, pral., on es serveixen coberts al preu mòdic de dues pessetes, sense estrenes. Ens plau de trametre aquest ofériment als nostres associats i agraïm aquesta prova de bona amistat que rebem de l'Associació de Funcionaris.

CONDOLS

La presidència de la nostra Associació ha tramès el condol als familiars dels socis senyors J. Serra i Dacs i Antoni Puig i Gairalt, darrerament desapareguts i als consocis senyor Josep Carner, Joan Llongueres, Enric Fontbernat i A. Grau, que han perdut familiars llurs.

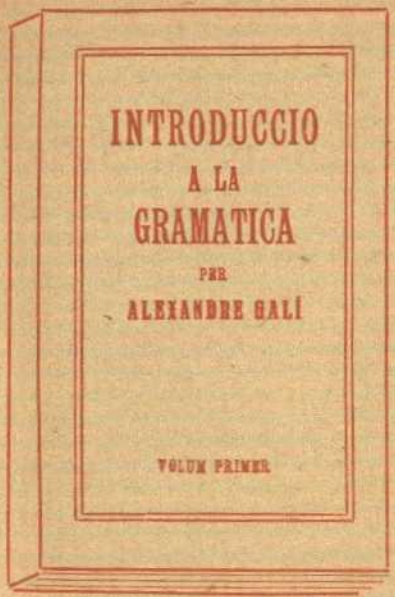
E. P. R.

Aquest número ha estat visat per la censura

Imprenta «La Renaixença», Xuclà, 13 - Barcelona

Biblioteca de Catalunya
Reg.
Sig.

Gran èxit

Editorial Pedagògica
de l'A. P. de l'E. C.

A punt de sortir

PRIMERES LECTURES D'HISTÒRIA
per ENRIC BAGUÉ i JAUME VICENS
Il·lustracions de JOSEP OBIOLS

SALUT, Llibre d'Higiene Escolar
per RAMON FAGELLA
Il·lustracions de JOSEP OBIOLS

Ha sortit el novè i darrer volum del

RESUM DE GEOGRAFIA DE CATALUNYA
de PAU VILA («Col·lecció Popular Barcino»)

Aquest llibre bàsic per a l'estudi de Catalunya, està dividit en nou volums. El volum I és un resum de *Geografia física* del país. El II exposa la *Geografia humana* de les comarques del *Litoral*. El III i el IV, la del *Prelitoral*. El V i el VI la de la *Depressió central*. El VII i el VIII, la del *Prepirineu* i el *Pirineu*. El IX dóna una *Visió de conjunt* de Catalunya.

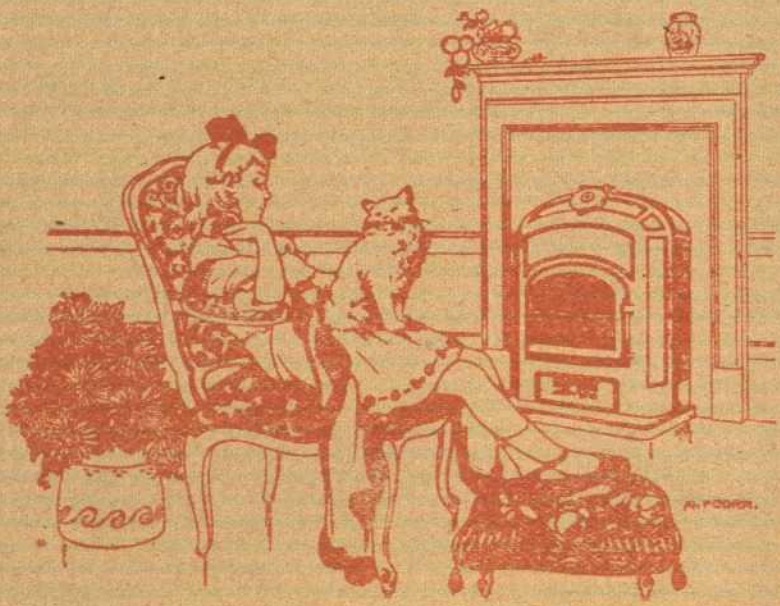

En rústica, **13'50**; relligat (en dos volums), **14'50**

EDITORIAL BARCINO — PORTAFERRISSA, 17

Calefacció Ideal

Estufa J. M. B.

S. A. M. Mas Bagà

València, 396
Telèfon 73016
Barcelona

Hortaleza, 19
Telèfon 16861
Madrid

J. Verrié